

Český model
amerického kongresu

Revize pravomocí odborů

Zpráva Výzkumné služby Kongresu

Jiří Pchálek

1 Úvod

Oxfordský slovník definuje odborový svaz jako „organizované společenství pracovníků, nejčastěji ve stejné profesi nebo odvětví, vzniklé za účelem ochrany a prohloubení jejich práv a zájmů.“¹ Obecně jsou odbory organizace s dobrovolným členstvím, do kterých se mohou přidat zaměstnanci. Tyto organizace potom vyjednávají kolektivně a zastupují tak všechny své členy.

Ve Spojených Státech odbory reprezentují zájmy zaměstnanců spadajících do amerického pracovního práva. Mezi jejich konkrétní aktivity patří kolektivní jednání o mzdách, bonusech a pracovních podmínkách pro jejich členy, které také zastupují v nejrůznějších sporech týkajících se porušení podmínek pracovních smluv. Větší odborové organizace pak za zájmy svých členů zpravidla lobbují, a to jak na státní, tak i federální úrovni. Většina odborových organizací je z důvodu lepší koordinace a větší vyjednávací síly spojena s jednou ze dvou hlavních zastřešujících organizací, buď s AFL-CIO nebo s Change to Win Federation. Obě organizace se aktivně angažují v politice a změnách legislativy na území Spojených států a Kanady.

Díky své organizovanosti jsou odbory politickou silou, s níž je nutno počítat. Zvláště pro demokratické kandidáty může být jejich podpora rozhodující. To jsme mohli vidět například při první prezidentské kandidatuře Baracka Obamy v roce 2008. Tehdy odbory uvolnily nejméně 300 milionů dolarů na jeho podporu, což mělo spolu se zmobilizováním jejich členů rozhodující vliv v klíčových státech jako Pensylvánie a Ohio.² Své síly navíc odbory často spojují s lidskoprávními organizacemi, se kterými mají mnoho společných témat. Jedná se hlavně o minimální mzdu, zajištění zdravotní péče a ekonomické zájmy zaměstnanců.

V dnešní době však jejich vliv začíná slábnout. Děje se tak hlavně v důsledku stále se snižujícího procenta zaměstnanců, kteří do nich spadají. Zvláště v soukromém sektoru došlo vlivem globalizace a ústupu průmyslu k radikálnímu snížení počtu zaměstnanců organizovaných v odborech. Silnější pozice se odborům daří udržovat ve státním sektoru, kde mají také největší členskou základnu, avšak i v této oblasti se počet jejich členů snižuje.³

V současné situaci, kdy je v odborech organizováno čím dál méně zaměstnanců, jsou stále častěji slyšet hlasy za omezení jejich pravomocí, a to zejména z republikánského křídla politické scény.⁴

¹ Group of authors (Oxford dictionary), 2018

² Nelson Lichtenstein, 2008

³ Bureau of Labor Statistics, 2018

⁴ The Economist, 2015

2 Historický vývoj

2.1 19. století

Kořeny amerického odborového hnutí můžeme vysledovat až do 19. století. Tehdy byly odbory představovány řemeslnými organizacemi, které měly lokální působnost. V důsledku rostoucí mobility obyvatelstva a růstu obchodu se zbožím a službami mezi jednotlivými regiony začínají vznikat odbory na národní úrovni. Výsledkem těchto snah o lepší organizovanost byl vznik American Federation of Labor (AFL) v roce 1886.⁵

2.2 První polovina 20. století

Nárůst odborové organizovanosti (množství zaměstnanců, jenž jsou členy odborů) v odvětvích jako železniční, loďařský, kovozpracující a textilní průmysl způsobuje obrovský nárůst členství americké populace v odborech od roku 1897 do roku 1920. Naopak po roce 1920 až do roku 1933 dochází k velkému snížení počtu členů odborů. Příčin tohoto propadu je několik, zejména mezi ně patří: pokles nezaměstnanosti v odvětvích s vysokou odborovou organizovaností (loďařství, kovozpracující průmysl), hospodářský pokles v letech 1920-1921 a Velká hospodářská krize po roce 1929.⁶

Ke zlomu dochází v roce 1933, hlavně v důsledku Rooseveltova programu New Deal, kdy začíná růst jak počet členů, tak procento odborově organizovaných. V roce 1935 také vzniká velmi důležitý National Labor Relations Act, známý jako **Wagner Act**, který se později stane základem amerického pracovního práva. Wagner Act mimo jiné zaručuje možnost uplatnit právo svobodně se organizovat. Tím chrání zaměstnance při výkonu tohoto práva před diskriminací a obtěžováním ze strany zaměstnavatele. Ve stejné době také uvnitř AFL vzniká Committee for Industrial Organization (CIO). Na rozdíl od AFL, která sdružovala odbory zastupující příslušníky určité profese (například ševce), CIO sdružovala organizace reprezentující celá průmyslová odvětví (například textilní průmysl). O tři roky později CIO definitivně opouští AFL a stává se nezávislou organizací.⁷

2.3 Druhá polovina 20. století až do současnosti

Po dvaceti letech rozkolů se v roce 1955 AFL a CIO znovu slučují a vzniká uskupení AFL-CIO. Významný je Kennedyho Executive Order 10988 z roku 1962, který dává federálním zaměstnancům (zaměstnancům ve veřejném sektoru) právo se odborově organizovat, ale zakazuje jim stávkování. Do

---

⁵Goldin, 1994

⁶Rýznar, 2006

⁷Rýznar, 2006

80. let moc odborů kolísá v závislosti na měnící se legislativě. Po posledním vzednutí odborového hnutí na počátku krize 80. let následuje trvalý pokles, který trvá až do současnosti.⁸

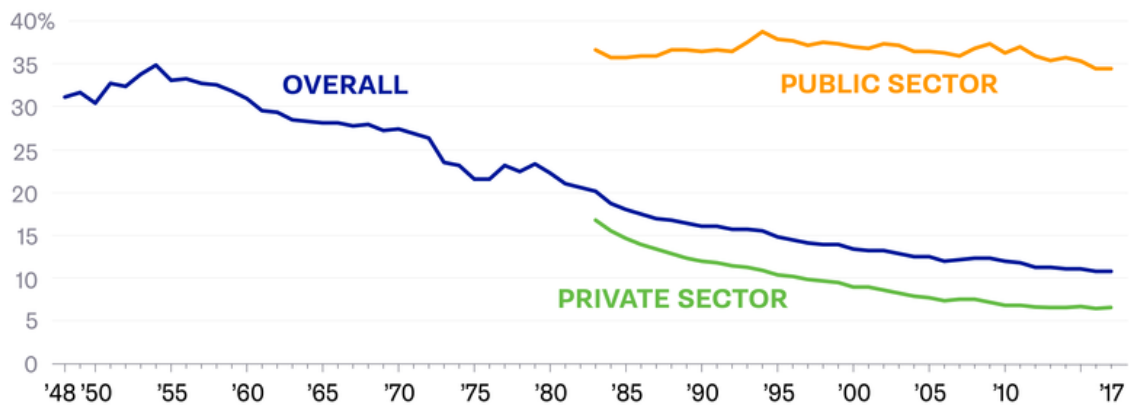
Mezi jeho příčiny patří zejména deregulace silně organizovaných odvětví, pokles významu průmyslové výroby a vysoká zahraniční konkurence. Všechny tyto faktory následně vyústily v pokles v důvěry ve schopnosti odborů. V roce 2005 navíc dochází k rozporům v AFL-CIO a k vydělení její části jako nové organizace Change to Win Federation.⁹

3 Současná situace

Největším současným problémem je konstantní snižování počtu členů odborů. Podle dostupných údajů z roku 1983, ze kterého máme první relevantní informace pro vhodné srovnání, patřilo do některé z odborových organizací 20,1 % všech zaměstnanců. V roce 2017 to však bylo už jen 10,7 %. Nutno podotknout, že nejvyššího procentuálního zastoupení zaměstnanců dosáhly odbory v 50. letech a už v roce 1983 můžeme pozorovat snižující se tendenci. Také meziroční úbytek mezi roky 2015 a 2016 je poměrně velký, jedná se o 0,4 %. Celkem bylo v roce 2017 do odborů organizováno 14,5 milionů Američanů, z toho 7,1 ve veřejném sektoru a 7,4 v soukromém sektoru.¹⁰

Union Membership Fades

Percentage of wage and salary workers in the U.S. who were union members

Source: U.S. Bureau of Labor Statistics

BloombergQuickTake

Obr. 1

⁸ Rýznar, 2006

⁹The Editors of Encyclopædia Britannica

¹⁰BureauofLaborStatistics, 2018

Velký rozdíl v zastoupení můžeme vidět mezi veřejným a soukromým sektorem. Zatímco ve veřejném sektoru je zastoupení zaměstnanců v odborech 34,4 %, v soukromém činí jen 6,4 %, což je více než pětikrát méně. V soukromém sektoru také velice záleží na specifickém odvětví. Například ve veřejných službách a dopravě se zastoupení pohybuje kolem 20 %, avšak v zemědělsko-zpracovatelském průmyslu nebo finančnictví se toto číslo pohybuje jen okolo 2 %.¹¹

3.1 Možné faktory související se současnou situací

Možností, jak si vykládat současný úbytek členství v odborech, je mnoho, stejně jako faktorů, které za něj zodpovídají. Musíme si také uvědomit, že tento trend se netýká výlučně Spojených států, můžeme jej pozorovat téměř ve všech vyspělých ekonomikách. Jejich společným jmenovatelem je mimo jiné i postupující automatizace a nahrazování nekvalifikované pracovní síly. Právě tato skupina pracovníků však byla tradičně v odborech organizovaná nejvíce, a tak její ústup celkem logicky způsobuje odborům problémy.¹²

Objevují se také názory, že jsou odbory ze své podstaty zbytečné. V časech ekonomického růstu totiž dochází ke zvyšování platů a mezd i bez jejich přičinění, a naopak v časech ekonomicky nepříznivých nemají moc zabránit zhoršení pracovních podmínek. Často situaci ještě zhorší, protože jejich tlak na vysoké mzdy vede mnoho společností k přesunutí výroby do zemí s levnější pracovní silou. Tím paradoxně vede ke ztrátě pracovních míst pro jejich členy. Roli odborů také ve většině důležitých oblastí převzala vláda. Ta nyní zajišťuje jak zdravotní péči, tak i vyplácení penzí nebo ochranu před diskriminací. Stejně tak poskytuje i mnoho jiných výhod, které byly dříve doménou odborů.¹³

Jedním z možných způsobů, kterými si je možné vykládat snižující se stavy odborů, je i to, že hlavních cílů amerického odborového hnutí již bylo dosaženo. Ať už se jedná o 40hodinovou pracovní dobu, minimální mzdu nebo penze a sociální zabezpečení, byly tyto požadavky splněny a berou se dnes jako samozřejmost. Je tedy možné, že jedním z faktorů, stojícím za poklesem vlivu odborů, je zvýšení spokojenosti s pracovními podmínkami.

4 Právomoci odborů

Právomoci odborů jsou upravovány mnoha zákony, a to především na federální úrovni, jelikož většina odborů jsou národní organizace. Mezi nejdůležitější z nich patří **National Labor Relations Act** (NLRA) známý také jako **Wagner act** (viz. výše), **Labor Management Relations Act** (také známý

¹¹Bureau of Labor Statistics, 2018

¹²The Economist, 2015

¹³Heidecker, 2013

jako **Taft-Hartley Act**), a **Labor-Management Reporting and Disclosure Act**¹⁴, které budou podrobněji popsány níže.

4.1 Wagner act (NLRA)

Jak bylo napsáno už v kapitole zabývající se historií, NLRA vzniká v roce 1935. Zajišťuje základní práva pracovníkům soukromého sektoru, jejichž zaměstnavatel podniká ve více než jednom státě. Netýká se nicméně všech těchto pracovníků. Kromě vládních zaměstnanců nechrání například manažery, farmáře nebo rodiny zaměstnanců, kteří pod tento zákon spadají. Tento zákon garantuje mimo jiné právo zakládat odborové organizace, kolektivně vyjednávat, nebo v případě nouze pořádat stávky.¹⁵

4.2 Taft-Hartley Act (LMRA)

Tento zákon vznikl za účelem omezení moci, kterou mají odbory nad zaměstnanci. Konkrétně k předchozímu zákonu přidává seznam zakázaných praktik, které odbory při jednání se zaměstnanci nemohou použít. Mezi ty patří například vyhrožování ztrátou práce, pokud zaměstnanec nepodpoří aktivity dané odborové organizace. V podstatě tak tento zákon narovnává podmínky mezi zaměstnavatelem a odbory. Především zákon (NLRA) totiž pravomoci odborů nijak neomezuje.¹⁶

4.3 Labor Management Reporting and Disclosure Act (LMDRA)

Tento zákon dále upravuje vnitřní záležitosti odborů. Tedy vztahy mezi odborovou administrativou, jejich členy a zaměstnanci.¹⁷

4.4 Right-to-Work Laws

Ačkoli takzvané Right-to-Worklaws (zákony o právu na práci) vycházejí z Taft-Hartley Act, bude jim pro jejich význam věnován samostatný oddíl. Aktuálně tyto zákony platí ve 28 amerických státech (na obrázku žlutě). Tyto zákony mimo jiné dávají stejná práva členům odborů, kteří za členství platí, jako těm, kteří na jejich chod peněžně nijak nepřispívají. Tím tak velice snižují možnosti financování odborů v daných státech.¹⁸ Také odborům ukládají povinnost zastupovat zájmy i těch zaměstnanců, kteří odmítli členství. Obhájci těchto zákonů tvrdí, že chrání zaměstnance tím, že jim poskytují větší autonomii ve vztahu k odborům, zvyšují odpovědnost odborů a v konečném důsledku i produktivitu práce. Hájí se i tím, že by zaměstnanci neměli být povinni platit za reprezentaci, jejíž podobu předem

¹⁴Workplacefairness, 2018

¹⁵Workplacefairness, 2018

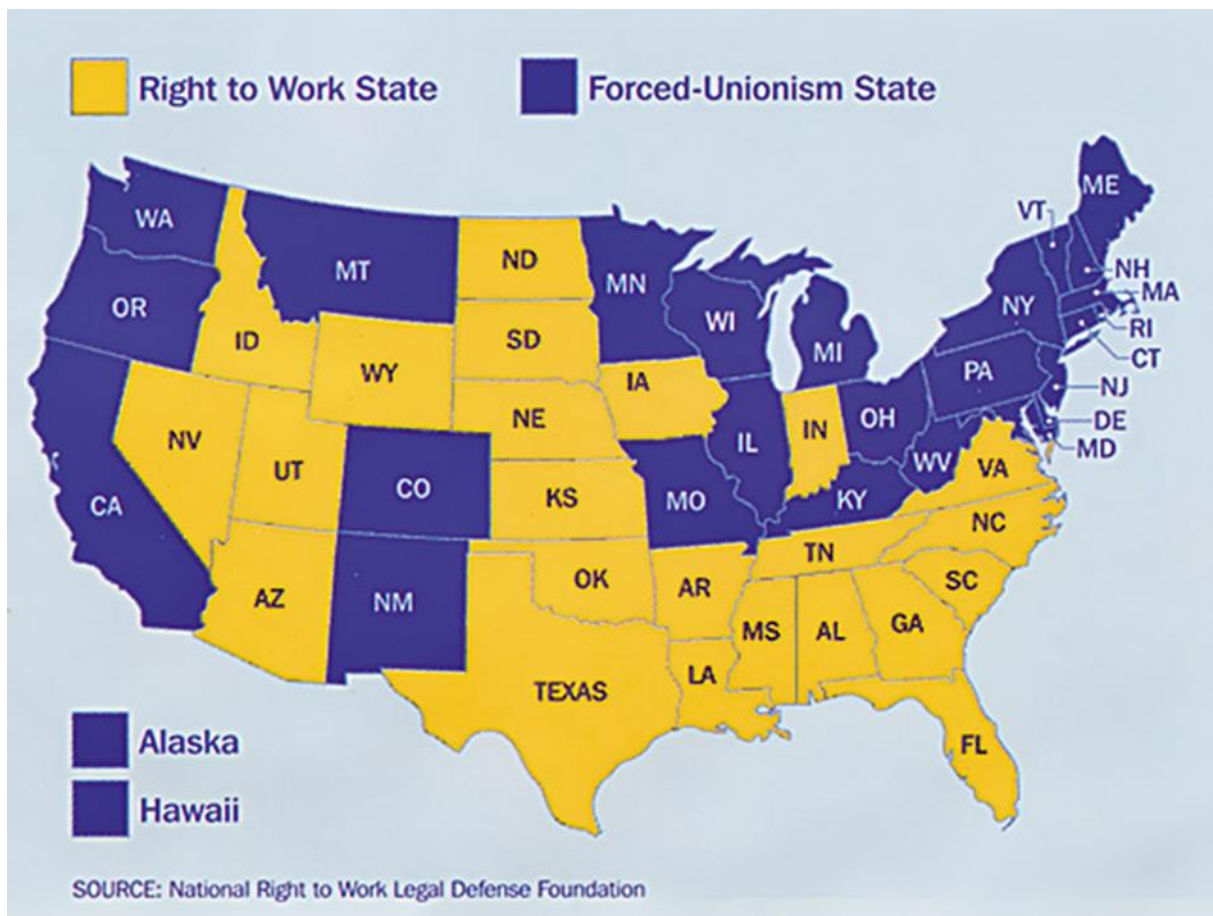
¹⁶Workplacefairness, 2018

¹⁷Workplacefairness, 2018

¹⁸Rodriguez, 2017

neznají a může odporovat jejich přesvědčení a politickým názorům (viz. podpora Baracka Obamy v roce 2018). Na opačné straně stojí AFL-CIO, která tyto zákony dlouhodobě kritizuje. Podle této organizace vedou Right-to-Work Laws k oslabení odborů, v důsledku čehož může docházet k ohrožení růstu mezd, zajištění zdravotní péče a bezpečnosti práce. Faktem však zůstává, že ve státech s Right-to-Work Laws došlo za posledních 20 let k většímu růstu počtu pracovních míst než ve státech, kde tyto zákony uplatňovány nejsou.¹⁹

Obr. 2

¹⁹Rodriguez, 2017

5 Odborové organizace

5.1 AFL-CIO

AFL-CIO, celým názvem The American Federation of Labor and Congress of Industrial Organizations, je jedna z nejstarších odborových federací světa. Její kořeny sahají až do roku 1886, kdy byla založena její nejstarší součást, AFL.²⁰ Jedná se o největší odborovou federaci ve Spojených státech. V současné době zastřešuje 56 národních a nadnárodních odborových organizací a reprezentuje 12,5 milionu pracujících lidí.²¹ Její pole působnosti je velice široké. Zasazuje se o změny ve všech oblastech, které mohou nějakým způsobem přispět ke zlepšení pracovních podmínek pro jejich členy. Jedná se například o infrastrukturu, zdravotní péči nebo obchodní politiku USA.²² Aktivně vystupuje proti takzvaným Right-to-work laws, které považuje za nástroj korporací v boji proti odborům.²³

Nejvyšší vedení tvoří prezident společnosti Richard L. Trumka, finanční ředitelka Liz Shuler a exekutivní viceprezident Tefere Gebre.²⁴

5.2 Change to Win

Change to Win, celým názvem Change to Win Organizing Center (CtW), je poměrně mladá odborová federace. Vznikla v roce 2005 jako alternativa k AFL-CIO, ze které se vydělila. Momentálně zastupuje 5 odborových organizací a 5,5 milionu pracujících občanů.²⁵ Společnost si zakládá na inovativních kampaních. Nejznámějšími z nich jsou Fight For \$15 a Good Jobs Nation.²⁶

Nejvyšší vedení tvoří všech 5 prezidentů jednotlivých odborových organizací, tedy Mary Kay Henry, Arturo S. Rodriguez, Christopher Shelton, Dennis Williams a James P. Hoffa, který je zároveň předsedou rady Change to Win. Dále sem patří Tom Woodruff, který je jejím výkonným ředitelem.²⁷

---

²⁰ Rýznar, 2006

²¹ AFL-CIO

²² AFL-CIO

²³ AFL-CIO

²⁴ AFL-CIO

²⁵ Change to Win

²⁶ Change to Win

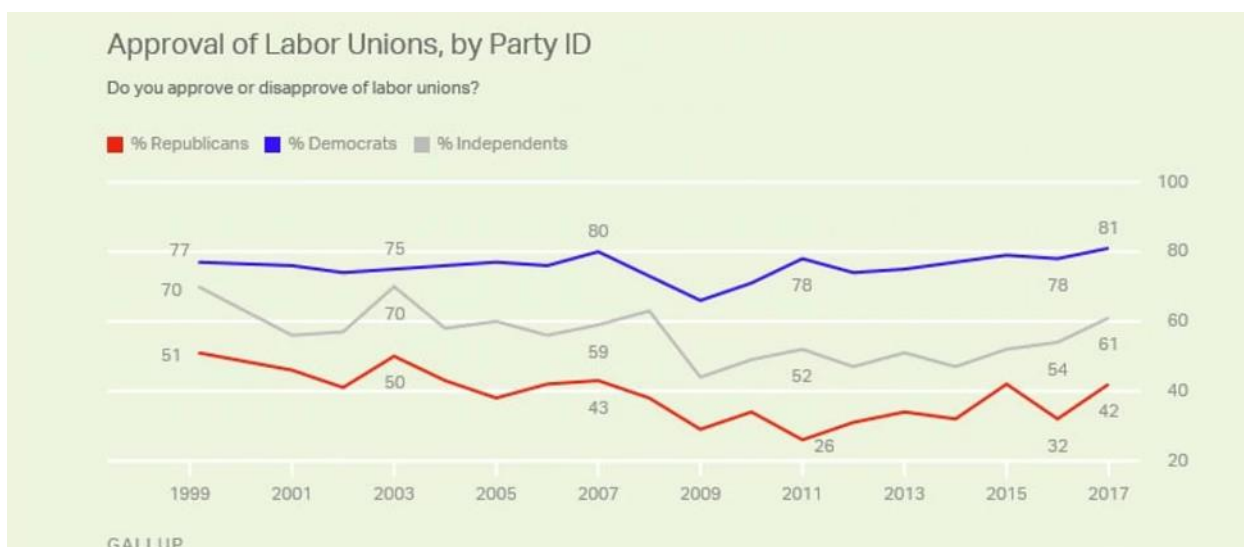
²⁷ Change to Win

6 Stranické postoje

Je zajímavým faktem, že ačkoli procento zaměstnanců organizovaných v odborech dlouhodobě klesá, jejich podpora v posledních letech naopak roste. A to jak mezi demokraty a republikány, tak i mezi nestrannými občany. V konkrétních postojích zaujímaných k odborům se však obě strany zásadně liší.²⁸

Obr. 3

6.1 Demokratická strana

Tradičně je podpora odborů mnohem vyšší mezi demokraty, jejichž hodnoty a program jsou více levicově orientované. V roce 2017 činila 81 %, což je nejvíce za posledních 20 let.²⁹ Ve svém stanovisku se demokraté zavazují například k podpoře dobře placených prací, zvýšení minimální mzdy a zajištění důchodového pojištění.³⁰

6.2 Republikánská strana

U republikánů je podpora odborů oproti demokratům téměř poloviční, tvoří 42 %. Oproti roku 2016 však došlo k výraznému zvýšení o 10 % a oproti roku 2011 dokonce o 26 %.³¹

Příčin tohoto jevu je jistě více, avšak hlavní roli v něm zřejmě sehrála prezidentská kampaň Donalda Trumpa v roce 2016. V ní Trump často vystupoval pro podporu továrních dělníků, kteří v důsledku

²⁸Swift, 2017

²⁹Paquette, 2017

³⁰Democrats

³¹Paquette, 2017

automatizace a globalizace ztratili práci. Trump je také znám svou kritikou Severoamerické dohody o volném obchodu (NAFTA), v čemž se zcela shoduje s postojem AFL-CIO. Tyto kroky mu pak přinesly nárůst podpory zvláště v bývalých průmyslových státech jako je Wisconsin nebo Ohio, stejně jako v ostatních státech takzvaného Rezavého pásu. To následně vyústilo ke zvýšení podpory Republikánské strany odborů jako celku.³²

Avšak i přes zvyšování podpory zůstávají konkrétní politické kroky Republikánské strany vůči odborům negativní. Největší roli na tom má podpora takzvaných Right-to-work laws, které výrazně snižují možnosti financování odborů.³³

7 Zdroje

1. Group of authors, Oxford Dictionary,[cit. 2018-4-16]. Dostupné z: https://en.oxforddictionaries.com/definition/labour_union
2. Nelson Lichtenstein, Can This Election Save the Unions?, 2008[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <https://www.dissentmagazine.org/article/can-this-election-save-the-unions>
3. Bureau of Labor Statistics, Union Membership Summary, Jan 19, 2018[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <https://www.bls.gov/news.release/union2.nr0.htm>Goldin, C.: Labor Markets in the Twentieth Century. NBER Historical Paper #58, June 1994, NBER Massachusetts, s. 23.
4. The Economist,Republicans v unions, Mar 7, 2015[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <https://www.economist.com/news/united-states/21645857-wisconsin-may-become-25th-right-work-state-republicans-v-unions>
5. RÝZNAR, Štěpán. Nezaměstnanost a její regionální aspekty [online]. Brno, 2006 [cit. 2018-03-05]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/gcy4e/>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. Vedoucí práce Antonín Slaný.
6. The Editors of Encyclopædia Britannica, Encyclopædia Britannica-American Federation of Labor–Congress of Industrial Organizations,[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/American-Federation-of-Labor-Congress-of-Industrial-Organizations#ref1098726>
7. Bureau of Labor Statistics, Union affiliation of employed wage and salary workers by occupation and industry, 2016[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <https://www.bls.gov/news.release/union2.t03.htm>
8. Danielle Paquette, Republicans suddenly seem to like unions again, Sep 4, 2017[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/news/work/wp/2017/09/04/republicans-suddenly-seem-to-like-unions-again/?utm_term=.e26f44ef5b61

³²Paquette, 2017

³³Paquette, 2017

9. The Economist, Why trade unions are declining, Sep 29 2015[cit. 2018-4-16]. . Dostupné z: <https://www.economist.com/blogs/economist-explains/2015/09/economist-explains-19>
10. Swift, Labor Union Approval Best Since 2003, at61%, Aug 30 2017[cit. 2018-4-16]. Dostupné z: <http://news.gallup.com/poll/217331/labor-union-approval-best-2003.aspx>
11. Heidecker, Four Reasons For The Decline In Union Membership, Apr 24 2013[cit. 2018-4-16]. Dostupné z: <https://www.cleanlink.com/cp/article/Four-Reasons-For-The-Decline-In-Union-Membership---15514>
12. Workplace fairness, All About Unions, 2018[cit. 2018-4-16]. Dostupné z: <https://www.workplacefairness.org/labor-unions#7>
13. Rodriguez, The Pros and Cons of the Right-to-Work Act, Oct302017[cit. 2018-4-16]. Dostupné z: <https://www.thebalance.com/right-to-work-act-844515>
14. Democrats: Union members and families[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <https://www.democrats.org/people/union-members-and-families>
15. National labor relations board, Employer/Union Rights and Obligations[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <https://www.nlr.gov/rights-we-protect/employerunion-rights-and-obligations>
16. AFL-CIO: Aboutus[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <https://aflcio.org/about>
17. AFL-CIO: Whatwe care about[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <https://aflcio.org/issues>
18. AFL-CIO: Right to work[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <https://aflcio.org/issues/right-work>
19. AFL-CIO: Leadership[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <https://aflcio.org/about/leadership>
20. Change to Win: Aboutus[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <http://www.changetowin.org/about-us/>
21. Change to Win: Ourcampaigns[cit. 2017-12-30]. Dostupné z: <http://www.changetowin.org/our-campaigns/>

8 Zdroje obrázků

Obr. 1 Yadoo, U.S. Labor Unions, Jan 19 2018[cit. 2018-4-16]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/quicktake/u-s-labor-unions>

Obr. 2 Jones, Unions Losing Out To Right To Work, Apr 1 2015[cit. 2018-4-16]. Dostupné z: <http://www.midweek.com/unions-losing-right-work/>

Obr. 3 Swift, Labor Union Approval Best Since 2003, at61%, Aug 30 2017[cit. 2018-4-16]. Dostupné z: <http://news.gallup.com/poll/217331/labor-union-approval-best-2003.aspx>